

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 3444/2023
22.11.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Јелице Бојанић Керкез, председника већа, Весне Станковић и Радославе Мађаров, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Чедомир Голубовић, адвокат из ..., против туженог „НСА Investment group“ д.о.о. за холдинг послове, производњу, промет и услуге, са седиштем у Београду, чији је пуномоћник Владан Симеуновић, адвокат из ..., ради поништаја решења о отказу и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 1623/23 од 10.05.2023. године, у седници већа одржаној дана 22.11.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 1623/23 од 10.05.2023. године, тако што се **ОДБИЈА** жалба тужиље и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Трећег основног суда у Београду П1 860/17 од 29.12.2020. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужиља да туженом накнади трошкове ревизијског поступка у износу од 49.500,00 динара, у року од 8 дана.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду П1 860/17 од 29.12.2020. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тражено да се поништи као незаконито решење директора правног претходника туженог о отказу уговора о раду број .. од 27.03.2009. године, да се обавезе тужени да тужиљу врати на рад, као и да јој накнади трошкове парничног поступка са законском затезном каматом о извршности до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 344.250,00 динара.

Апелациони суд у Београду, одлучујући о жалби тужиље, донео је пресуду Гж1 5056/21 од 24.12.2021. године којом је преиначио првостепену пресуду и тужбени захтев усвојио. Решењем Врховног касационог суда Рев2 2834/22 од 02.02.2023. године наведена пресуда је укинута због погрешног закључка другостепеног суда о незаконитости процедуре доношења решења о отказу, и предмет је враћен другостепеном суду на поновно одлучивање.

Код поновног одлучивања, Апелациони суд у Београду је донео пресуду Гж1 1623/23 од 10.05.2023. године којом је, у ставу првом изреке, преиначена првостепена пресуда тако што је поништено решење директора правног претходника туженог о отказу уговора о раду број .. од 27.03.2009. године као незаконито и обавезан тужени да тужиљу врати на рад. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка тако да је обавезан тужени да тужиљи накнади трошкове парничног поступка у износу од 342.750,00 динара са законском каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужени да тужиљи накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара. Ставом четвртим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужени је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешне примене материјалног права и погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања.

Тужиља је поднела одговор на ревизију.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. и 441 Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23), Врховни суд је утврдио да је ревизија туженог основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а у поступку пред другостепеним судом није дошло до пропуста у примени или до погрешне примене које од одредаба овог закона, па нема ни повреде из члана 374. став 1. ЗПП на коју се ревизијом указује.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је уговором о раду од 01.11.2007. године засновала радни однос на неодређено време код правног претходника туженог, на радном месту извршни директор сектора ..., почев од 1.11.2007. године. Решењем туженог од 27.03.2009. године, тужиљи је, позивом на одредбе члана 179. став .1 тачка 2., 3. и 4. Закона о раду и одредабе члана 12 став 3 тачка 2 подтачка 7., 10., 12., 16., 17., 28. и 23. и члана 13. Уговора о раду, отказан уговор о раду и радни однос кој је престао са 31.03.2009. године. У образложењу решења је наведено да након што је оснивач правног претходника туженог спровео поступак провере пословања друштва за 2008. годину, утврђено је да је тужиља: 1. у периоду од 2. фебруара 2008. године до 8. јула 2008. године искоришћавањем свог службеног положаја извршног директора сектора ... код правног претходника туженог и овлашћења лица овлашћеног за заступање привредног друштва „NCA Investpent group“ доо Београд и „Silver Lake Investment“ доо Београд прибавила привредном друштву „Grand Sava Commerce“ д.о.о. противправну имовинска корист у износу од 820.000 РСД, тако што је договорила, прихватила, одобрила, исплатила и предала на књижење улазне фактуре од стране наведеног друштва за непостојеће услуге везења и друге дораде рекламног материјала иако је лично са привредним друштвима „Europen Trade“ договорила испоруку рекламног материјала који је већ био дорађен, чиме су се остварили сви елементи бића кривичног дела злоупотреба службеног положаја из члана 359 став 4 у вези са ставом 1 Кривичног законика.

2. узроковала штету у висини од 23.400 РСД тако што није развила одговарајући систем контроле трошења средстава друштва, те 01. фебруара 2008. године правни претходник туженог платио и износ од 23.400 РСД по ком основу је издата фактура СЗТР Уно Земун, улица Цара Душана број 45, број иф 40/08 од 2.2.2008. године и то за четири аутомобилске гуме Пирели V/ 1.90 с ц износ од 21.600 РСД, а да исте нису друштву испоручене.

3. као извршни директор није развила одговарајући систем контроле трошења средстава друштва те је дана 20. децембра 2007. године члан холдинга „Silver Lake Investment“ доо Београд платило износ од 32.800 РСД по основу фактуре привредног друштва „Smitran Trade“ продавница Аутоунион, Земун, улица Првомајска број 36 л и то за аутомобилске гуме а да роба није друштву испоручена, због чега је правном претоднику туженог проузрокована штета у наведеном износу.

4. проузроковала је штету правном претходнику туженог тако што је непознатим особама ван друштва предала сим телефонске картице мобилне телефоније број 063 ... и 063 ... који су коришћене на терет друштва током 2008. године и до дана доношења овог решења проузроковала штету послодавцу.

5. тако што је дала налог за уплату Правном факултету универзитета Унион дана 11.11.2008. године на износ од 56.000 РСД на име котизације за семинар за себе и своју ћерку ББ која није запослена ни у једном друштву НЦА групе.

6. давала је налоге за исплату сопствене зараде преко договореног и уговореног износа не обавештавајући о томе ни директора ни власника друштва.

7. није обезбедила да се прибави авансни рачун од привредног друштва Неимар-В за уплату 69.183.474,54 РСД дана 9.6.2008. године, те по истој уплати није искоришћен улазни ПДВ чиме је правном претходнику туженог умањена имовина за износ пдв-а.

8. наплаћивала је своје путне рачуне током 2008. године прилажући рачуне за потрошњу моторног бензина иако службени аутомобил који користи троши дизел гориво.

9. није вратила службени аутомобил без обзира што је више пута позвана да га врати док се налазила на боловању односно на годишњем одмору у периоду новембар 2008. године - јануар 2009. године.

10. није наплатила трошкове продиљског боловања од фонда за 2007. и 2008. годину у износу од 1.355.988 РСД.

Тужени је тужилци доставио упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду 04.02.2009. године у коме су наведен основ, чињенице и докази који упућују на постојање разлога за отказ и на које се тужилца благовремено изјаснила, што је и констатовано у решењу о отказу. Наведено упозорење је потписао заменик директора туженог ВВ, док је решење о отказу уговора о раду донео и потписао директор туженог ГГ.

У допису Правног факултета Унион који је заведен код туженог под бројем .. од 25.11.2008. године, наведено је да се дана 10. 11. 2008. године телефонским путем неко из фирме јавио са молбом да се испостави фактура за два полазника за семинар за вештаке ... струке, при чему су дати адреса и број факса на који ће се испоставити предрачун на износ 56.000 РСД и извршена је уплата наведеног износа на рачун Факултета 11.11.2008. године, након чега је 24.11.2008. године госпођа ББ поднела молбу да се врати новац за једног полазника, јер ће она лично уплатити за себе, што је и учинила, а да се фактура испостави за једног полазника АА, овде тужилцу. Тужилца не

спори да је она обавила телефонски разговор на основу којег је истављен предрачун по којем је извршена уплата износа од 56.000,00 динара средствима туженог, по њеном знању и одобрењу.

Полазећи од тако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је утврдио да је тужиља одговорна за повреде радних обавеза чињенично описане под тачком 5. и 9. оспореног решења, односно да је наведеним поступањем учинила повреде радне обавезе утврђене уговором о раду и то чланом 12. став 3. тачка 2. подтачка 7. (неовлашћена послута покретним стварима које су запосленом поверене у службу или уоште па раду у друштву), 10. (немаран однос према повереним средствима) и 16. (понашање које може оштетити имовину компаније). Наиме, тужиља је као полазника семинара за вештаке ... струке пријавила поред себе и своју ћерку ББ, која није била запослена код туженог и за коју је дала налог за уплату на име котизације, на који начин је учинила повреду радне обавезе прописане одредбом члана 12 ст. 3. тачка 2 подтачка 10. и 16. Уговора о раду, при чему околност да је туженом враћен износ од 28.000,00 динара за једног полазника и да тужени у вези са тим није претрпео штету, није од утицаја на закључак о постојању субјективне одговорности тужиље за ову повреду радне обавезе.

Првостепени суд је оценио неискреним и неуверљивим исказ тужиље у делу у ком наводи да је на семинар требало да иде са колегиницом, која се у међувремену разболела, из ког разлога је враћен новац за њену котизацију, а да је тужиљина ћерка за себе платила котизацију, имајући у виду да су овакви наводи тужиље у супротности са њеним писменим изјашњењем у вези ове повреде радне обавезе датим у упозорењу, као и исказима сведока ГГ и ВВ, који су навели да имају сазнања да је котизација плаћена за тужиљу и за њену ћерку, а у прилог чему говори и садржина дописа Правног факултета Унион од 25.11.2008. године.

Утврђено је и да тужиља није вратила службено возило у периоду док је била на боловању и одмору, што произлази из међусобно сагласних исказа саслушаних сведока у којима наводе да се тужиља док је одсуствовала са рада није јављала на телефон и да је службено возило вратила тек након два месеца. Наведеним поступањем тужиља је учинила повреде радне обавезе из члана 12 став 3 тачка 2 подтачка 7., 10. и 16. Уговора о раду.

У погледу осталих отказних разлога који су тужиљи стављени на терет побијаним решењем, првостепени суд је закључио да је наступила застарелост отказних разлога наведених под тачком 1., 2., 3. и 7. оспореног решења, будући да је протекао објективан рок од 6 месеци од наступања чињеница које су основ за давање отказа до доношења оспореног решења о отказу уговора о раду, у смислу одредбе члана 184. Закона о раду. У односу на отказне разлоге наведене под тачком 4., 6. и 8., првостепени суд је нашао да је чињенични опис радњи које чине повреду радне обавезе непрецизан и неодређен, како у погледу времена, тако и у погледу места и начина извршења, односно нису наведене конкретне радње које образују отказни разлог, због чега се исте не могу испитати, док за повреду радне обавезе описану под тачком 10. оценио да тужени није доказао да је тужиља својом кривицом учинила наведену повреду.

Код наведеног, налазећи да је за отказ уговора о раду довољно остварење и једног од наведених отказних разлога, као и да није било повреда у поступку давања отказа, првостепени суд је одбио тужбени захтев тужиље. При том, суд је имао у виду да је директор туженог, који је овлашћен да одлучује о правима, обавезама и одговорностима из радног односа, за постојање наведених отказних разлога из тачке 5. и 9. решења о отказу, сазнао у јануару 2009. године, након што је спроведен поступак провере пословања друштва и контрола рада тужиље која је трајала од новембра 2008. године до јануара 2009. године, те оценио да су неосновани наводи тужиље да је од сазнања за чињенице наведене у тачки 5. и 9. решења о отказу, па до дана доношења оспореног решења (27.03.2009. године) протекло субјективни рок од 3 месеца из члана 184. Закона о раду.

Другостепени суд је прихватио чињенично утврђење првостепеног суда и оцену да је тужилца својом кривицом учинила повреду радних обавеза чињенично описаних под тачком 5. и 9. оспореног решења. Међутим, другостепени суд је преиначио првостепену пресуду, налазећи да је оспорено решење донето у незаконито спроведеној процедури јер је упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду потписао заменик директора туженог који није био овлашћен да одлучује о правима, обавезама и одговорностима из радног односа у смислу члана 192. Закона о раду, из ког разлога је поништио оспорено решење и обавезао туженог да тужиљу врати на рад.

По оцени Врховног суда, другостепени суд је погрешно применио материјално право када је оценио да је оспорено решење донето у незаконито спроведеној процедури, због тога што упозорење није потписало лице овлашћено да одлучује о правима, обавезама и одговорностима запосленог.

Наиме, Врховни суд је у ранијој одлуци Рев2 2834/22 од 02.02.2023. године, донетој у овој правној ствари, изнео став о погрешном закључку другостепеног суда да упозорење мора бити потписано од стране директора или запосленог коме је директор за то дао овлашћење у писаној форми, будући да упозорење није одлука којом се одлучује о правима, обавезама и одговорностима из радног односа, коју у смислу члана 192. закона могу донети искључиво директор или запослени кога он овласти, па се Врховни суд о том питању неће поново изјашњавати.

Одредбом члана 179. став 1. Закона о раду („Сл. гласник РС" бр. 24/05 и 61/2005) је прописано да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог, његово понашање и потребе послодавца, и то ако запослени својом кривицом учини повреду радне обавезе утврђену општим актом или уговором о раду (тачка 2.), ако запослени не поштује радну дисциплину прописану актом послодавца, односно ако је његово понашање такво да не може да настави рад код послодавца (тачка 3.), односно ако запослени учини кривично дело на раду или у вези са радом (тачка 4).

Одредбом члана 180 став 1 истог закона је прописано да је послодавац дужан да пре отказа уговора о раду у случају из члана 179. тачка 1. - 6. овог закона запосленог писаним путем упозори на постојање разлога за отказ уговора о раду и да му остави рок од најмање пет радних дана од дана достављања упозорења да се изјасни на наводе из упозорења. У ставу 2. је прописано да је у упозорењу из става 1. овог члана

послодавац дужан да наведе основ за давање отказа, чињенице и доказе који указују на то да су се стекли услови за отказ и рок за давање одговора на упозорење.

Из чињеничног утврђења у поступку оцене законитости решења о отказу уговора о раду, следи да је тужиља дала налог за уплату Правном факултету универзитета Унион дана 11.11.2008. године износа од 56.000 РСД на име котизације за семинар за себе и своју ћерку ББ, која није запослена код туженог, чиме је учинила повреду радне обавезе утврђену чланом 12. став 3. тачка 2. подтачка 10. и 16. уговора о раду (немаран однос према повереним средствима и понашање које може оштетити имовину компаније). Тужиља није доказала истинитост истицаних навода да је котизација за семинар уплаћена за другу запослену, због чије спречености је затражен повраћај средстава. Исказ тужиље у овом делу, првостепени суд је оценио неуверљивим и неприхватљивим јер је исти у супротности са другим доказима изведеним у току поступка, које је првостепени суд правилно ценио уз образложену оцену доказа и резултата расправљања. Околност да је туженом враћен износ за једног полазника и да у вези са тим није претрпео штету, није од утицаја јер постојање штете није од значаја за испуњеност овог отказног разлога, како је то правилно закључио и првостепени суд.

Осим тога, из изведених доказа произлази да тужиља није вратила службени аутомобил док је одсуствовала са рада, иако је то била дужна да учини, чиме је такође учинила наведене повреде радне обавезе утврђене чланом 12. став 3. тачка 2. подтачка 10. и 16. уговора о раду, као и повреду утврђену подтачком 7. истог члана уговора о раду (неовлашћена послута покретним стварима које су запосленом поверене у службу или уопште на раду у друштву). У прилог тврдње да је службено возило вратила почетком децембра 2008. године, тужиља је тек у неблаговремено поднетој жалби против првостепене пресуде, која је одбачена решењем првостепеног суда, доставила записник о примопредаји возила, као доказ који је захваћен преклузијом и на коме се пресуда не може засновати, према императивној одредби члана 314. став 2. ЗПП, јер чињенице од значаја за пресуђење и докази за утврђење тих чињеница морају бити истакнути до закључења главне расправе, а најкасније и под условима из члана 372. став 1. ЗПП у жалби, што овде није био случај.

Код утврђеног да је директор туженог за чињенице из тачке 5. и 9. оспореног решења, које су основ за давање отказа, сазнао након завршене контроле рада тужиље у јануару 2009. године, а да је решење о отказу донето 27.03.2009. године, није протекао субјективни рок од три месеца, то је у погледу ових отказних разлога, побијано решење о отказу донето у оквиру рока из члана 184. Закона о раду.

Према изнетом, нижестепени судови су правилно утврдили да је тужиља својом кривицом учинила повреде радних обавеза утврђених уговором о раду, на начин чињенично описан под тачком 5. и 9. побијаног решења, које су јој решењем о отказу уговора о раду стављене на терет, те имајући у виду да је и једна повреда радне обавезе довољан разлог за отказ уговора о раду, као и да је поступак за престанак радног односа спроведен у складу са одредбама Закона о раду, Врховни суд је оценио да су испуњени услови предвиђени одредбом члана 179. став 1. тачка 2. Закона о раду за доношење оспореног решења о отказу, због чега тужбени захтев тужиље није основан.

Имајући у виду да је тужилји уговор о раду законито отказан, неоснован је њен захтев за реинтеграцију у смислу члана 191. став 1. Закона о раду.

Из изнетих разлога Врховни суд је одлучио као у првом ставу изреке на основу члана 416. став 1. ЗПП.

Тужени је успео у поступку по ревизији, па му на основу чланова 153. и 154. ЗПП припадају и опредељени трошкови овог поступка, који су му досуђени у износу од 49.500,00 динара за састав ревизије од стране адвоката, према важећој Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката.

На основу изнетог, применом члана 165. став 2. ЗПП, одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Јелица Бојанић Керкез, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић